

Διαφορές αποδεικτικού - στοχαστικού δοκιμίου

	Αποδεικτικό	Στοχαστικό
Σκοπός	Διερεύνηση θέματος, θεμελίωση ή ανασκευή θέσης, πληροφόρηση, πειθώ . Ο δοκιμιογράφος αναλύει ή εκλαϊκεύει επιστημονικά θέματα, πληροφορεί, ερμηνεύει ή αποδεικνύει.	Περιπλάνηση στο χώρο των ιδεών, ελεύθερη πραγμάτευση θέματος, ανάπτυξη προβληματισμού, αισθητική απόλαυση. Ο δοκιμιογράφος περιδιαβαίνει ελεύθερα στον χώρο των ιδεών, εκφράζοντας προσωπικές σκέψεις και απόψεις, χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια να πείσει.
Δομή	Λογική διάταξη , τριμερής δομή κειμένου, νοηματικές ενότητες, αλληλουχία, συνοχή. Οργανώνεται σε τρία μέρη: α. πρόλογος : παρουσιάζεται η βασική θέση του δοκιμιογράφου. β. κύριο μέρος : παρουσιάζεται το αποδεικτικό υλικό. γ. επίλογος : εξάγεται το τελικό συμπέρασμα.	Συνειρμική σύνδεση νοημάτων, περιήγηση στο χώρο των ιδεών. Οι επιμέρους ιδέες του δοκιμιογράφου οργανώνονται συνειρμικά, όπως δηλαδή η μια ιδέα ανακαλεί αυτόματα στη σκέψη κάποια άλλη.
Τρόπος πειθούς	Επίκληση στη λογική (κυρίως). Κυριαρχούν τα επιχειρήματα, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι τρόποι πειθούς.	Επίκληση στο συναίσθημα (κυρίως). Κυριαρχεί η πρόκληση συναισθημάτων στον δέκτη, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι τρόποι πειθούς.
Γλώσσα / ύφος	Γλώσσα αναφορική, δηλωτική /κυριολεκτική, αφηρημένες λέξεις - ειδικοί όροι, λόγιες λέξεις, συνεκτικά μόρια, λέξεις /εκφράσεις που προσδιορίζουν τη στάση του πομπού ή φανερώνουν την οπτική του γωνία, σαφήνεια	Γλώσσα ποιητική, συνυποδηλωτική /μεταφορική, παρέκκλιση από τη γλωσσική νόρμα, προφορικότητα στην έκφραση, σχήματα λόγου, συγκινησιακή γλώσσα, εικονοπλαστικός λόγος, χρήση συμβόλων που υποβάλλουν

	και ακρίβεια στη διατύπωση. Ύφος: σοβαρό , επίσημο, αυστηρό.	παρά πείθουν, καλλιέπεια. Ύφος: γλαφυρό, παραστατικό , οικείο, άμεσο, προσωπικό.
Οπτική γωνία / περιεχόμενο	Αντικειμενική (παρατηρήσεις, διαπιστώσεις, προβληματισμοί, επιχειρήματα - τεκμήρια). Γνώσεις φιλτραρισμένες (ρεαλιστική απεικόνιση της πραγματικότητας). Προσεγγίζει τον επιστημονικό λόγο και έχει αποδεικτικό χαρακτήρα.	Υποκειμενική (κρίσεις, παρατηρήσεις αλλά και εμπειρίες, οράματα, προσωπικές συλλήψεις, φαντασία). Βιωματική – πλασματική απεικόνιση της πραγματικότητας. Προσεγγίζει τη λογοτεχνία (πλούτος ιδεών και έκφρασης).